

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Posudek oponentky bakalářské práce

Jméno autora	Vendula Lipková
Název práce	Každodenní mobilita a trávení pracovního a volného času obyvatel Velkých Losin
Studijní obor	Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	PhDr. Josef Bernard, Ph.D. Katedra sociologie FF UHK
Oponent práce (jméno a příjmení s tituly, pracoviště)	Nina Fárová, Ph.D. Katedra sociologie FF UHK
Rok obhajoby	2020

Hodnocení cíle/ů práce

Autorka si za cíl práce klade zkoumat „genderovými rozdíly v rámci každodenní mobility v obci Velké Losiny“ (str. 10), k čemuž používá tři základní výzkumné otázky zaměřující se na samotnou mobilitu, volbu dopravních prostředků a trávení volného času. Takto stanovený cíl a výzkumné otázky považuji za adekvátní, cíl práce byl v tomto smyslu naplněn, avšak s určitými výhradami.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	ano	~~s~~ výhradami	ne
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	ano	~~s~~ výhradami	ne
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	~~ano~~	s výhradami	ne
<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	~~ano~~	s výhradami	ne
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	~~ano~~	~~s~~ výhradami	ne
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	~~ano~~	s výhradami	ne

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	dobrá	~~s~~ výhradami	špatná
<i>Pravopis a gramatika</i>	~~dobré~~	s výhradami	špatné
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	Dobrá	~~s~~ výhradami	špatná
<i>Zpracování tabulek, obrázků, příloh</i>	Dobré	~~s~~ výhradami	špatné

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Překládaná bakalářská práce je relativně dobře zpracovaná. Autorka si vybrala důležité téma, které, jak sama tvrdí, stojí spíše na okraji vědeckého zájmu. Rozkrývá genderové nerovnosti i v oblastech venkova považují za velmi přínosné.

Práce má jasnou a přehlednou strukturu. Teoretická část práce věnující se mobilitě a geografii času považují za slušně zpracovanou, autorka využívá vhodné české i zahraniční zdroje. Genderová teoretická kapitola trochu pokulhává, specificky podkapitola Trh práce, kde autorka rozebírá genderové nerovnosti v odměňování, kterým se ale v práci následně vůbec nevěnuje. V této části bych očekávala spíše informace o specifickém působení žen na trhu práce (např. práce blízko domova, časově jasně ohraničená práce, částečné úvazky), které se často pojí s péčí o děti. Autorka k tomu má dokonce v seznamu literatury vhodný zdroj, nicméně v práci s ním nepracuje (viz Křížková, A., M. Vohlídalová. 2009. „Rodiče na trhu práce: mezi prací a péčí.“ Sociologický časopis 45 (1): 31-60).

Autorka vhodně vybrala kvalitativní metodologii, v tomto případě konkrétně polostrukturované rozhovory a zakreslování do mapy, což považují za velmi dobrou kombinaci. Nicméně data, která autorka za pomoci těchto metod shromáždila a prezentovala v překládané bakalářské práci, mi nepříjdou dostatečně bohatá. Dle mého názoru existují minimálně dva důvody, proč tomu tak je.

Prvním důvodem jsou určité chyby v metodologickém provedení práce. Za nevhodně zvolenou považují v kontextu tohoto výzkumu metodu sněhové koule. Autorka sama částečně reflektuje limity této metody a přiznává, že mohla narazit na respondenty s podobným životním stylem, což se pravděpodobně stalo. Při konstrukci vzorku by bylo vhodné použít spíše účelový výběr založený na promyšlené volbě jednotlivých respondentů a respondentek. Autorce tak z výzkumu například úplně vypadly pracující matky s malými (např. školkovými) dětmi, což je skupina, kterou považují za klíčovou vzhledem ke zkoumanému tématu. Za nedostatečně obsáhlé a rozvětvené považují také otázky, které autorka respondentům a respondentkám kladla v rámci polostrukturovaných rozhovorů – nejvíc mě například zarazila informace, že autorka nezjišťovala, zda mají respondenti děti, což je, jak sama popsala na jiných místech práce, často klíčové pro to, jak a kam za prací lidí dojíždějí a jak tráví svůj volný čas. První polovina otázek se navíc dotazuje na dojíždění do práce, ačkoli velká část respondentek vůbec do práce nedojíždí.

Druhým důvodem je nedostatečná práce s kvalitativními daty. Autorka v práci nepopisuje, jak konkrétně postupovala při analýze (např. jakou metodu analýzy zvolila, jak a zda propojila data zakreslená do mapy s daty získanými při rozhovorech) a zůstává u neurčitých tvrzení jako například „*Kategorie se v průběhu kódování měnily, rušily a přidávaly se nové, stejně tak, jako subkategorie*“ (str. 29) nebo „*Poznámky byly, stejně jako rozhovory, vyhodnoceny*“ (str. 30). Dále v empirické části autorka pouze deskriptivně popisuje, co se dozvěděla z rozhovorů. Zjištění z rozhovorů nejsou téměř nijak interpretována. Nedozevíme se tedy, co jednotlivé informace vlastně znamenají, čím se dají odlišné vzorce mužů a žen vysvětlit (autorka zmiňuje pouze péči o děti), co nám říkají o společnosti a genderových vztazích v ní. Analýza genderových vztahů či genderové řádu v práci zcela chybí a výsledky předkládané práce zůstávají často bohužel jen u konstatování, že ženy jinak dojíždějí do práce a jinak tráví svůj volný čas. Na konci empirické části se autorka pokouší získaná data interpretovat za pomoci literatury, činí tak však pouze ve formě poměrně strohé porovnání svých výsledků s jinou českou studií věnovanou podobnému tématu. Výsledky bakalářské práce tak nejsou zasazeny do širšího kontextu prostudované literatury.

Poslední poznámka, kterou práci mám, se vztahuje k tomu, jak je v práci uchopován kvalitativní výzkum. Autorka jako by o práci přemýšlela spíše kvantitativně – pro výzkum používá slovo „šetření“ a výzkumné otázky vlastně pojímá jako předem připravené hypotézy, které v závěru práce ověřuje (např. „Toto v našem šetření není možné potvrdit ani vyvrátit.“). Kvalitativní výzkum přitom stojí na zcela jiných principech.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

K formální úrovni práce nemám zásadnější připomínky. Jazyk, kterým autorka píše, je snadno srozumitelný. V práci se občas vyskytují drobné gramatické chyby (např. nesprávné skloňování).

Otázky k obhajobě práce

- 1) Jak byste popsala limity konstrukce Vašeho výzkumného vzorku? Zvolila byste příště jiný postup?
- 2) Ve Vaší práci tvrdíte, že „ženy ve srovnání s muži mnohem častěji volí chůzi“ (str. 43). Dá se toto, vzhledem k tomu, jak vypadá váš výzkumný vzorek, tvrdit?
- 3) V práci jste použila ruční kódování (tzn. tužka a papír). Zhodnotila byste tuto metodu jako dostatečnou pro rozsah Vašich dat?
- 4) V čem tkví hlavní přínos užívání map, do kterých respondenti a respondentky zakreslovali své cesty?
- 5) Pokud jste z výpovědí mužů nebyla schopná určit, zda mají děti, co nám to může říct o fungování genderových vztahů v dnešní společnosti?
- 6) Jaké širší společenské procesy (kromě péče o děti) mohou stát za tím, že ženy podle vašeho výzkumu: tráví dojížděním méně času, mají méně volného času, volí jiné typy volnočasových aktivit, jsou méně spokojené s volnočasovým vyžitím v obci?

Stručné slovní hodnocení (dle uvážení posuzovatele)¹

Výsledné hodnocení práce

Autorka představila relativně kvalitní bakalářskou práci. Vybrala si sociologicky důležité téma, které však mohla empiricky lépe zpracovat. Práci doporučuji k obhajobě.

Navržené hodnocení

Navrhuji hodnotit stupněm C

20. 7. 2020, Praha

datum a místo

podpis autora posudku

¹ Např. náročnost tématu, specifika řešení, samostatnost nebo invence studenta, co jsou hlavní klady, nedostatky práce, případně jaký je přínos, nebo využitelnost práce, navrhovaná doporučení k možnému zužitkování práce; zejména však návrh řešení pro případ nedoporučujícího posudku: a) upřesnit, doplnit nebo rozvést stanovenou pasáž, b) opravit, přepracovat stanovenou pasáž, c) přepracovat celou práci na zadané téma, d) vypracovat novou práci na nové téma.